

Briselē, 2023. gada 11. jūlijā
(OR. en)

11158/1/23
REV 1

ECOFIN 682
UEM 216
SOC 507
EMPL 358
COMPET 702
ENV 781
EDUC 294
RECH 326
ENER 417
JAI 929
GENDER 158
ANTIDISCRIM 152
JEUN 196
SAN 433

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsēkretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Iepr. dok. Nr.:	11158/23
K-jas dok. Nr.:	COM(2023) 626 final
Temats:	PADOMES IETEIKUMS par Somijas 2023. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Somijas 2023. gada stabilitātes programmu

Pielikumā ir pievienots minētais Padomes ieteikuma projekts, kas apspriests Padomē un Eiropadomē, pamatojoties uz Komisijas ieteikumu COM(2023) 626 final.

PADOMES IETEIKUMS

(... gada ...)

**par Somijas 2023. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par
Somijas 2023. gada stabilitātes programmu**

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ¹ un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

¹ OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

- (1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 ², ar ko tika izveidots Atveseļošanas un noturības mehānisms ("mehānisms"), stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Mehānisms nodrošina finansiālu atbalstu dalībvalstīm reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Atbilstīgi Eiropas pusgada prioritātēm mehānisms sekmē ekonomikas un iekļaujošu atveseļošanu un ilgtspējīgu un izaugsmi veicinošu reformu un investīciju īstenošanu, jo īpaši reformas un investīcijas zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai un dalībvalstu tautsaimniecību noturības stiprināšanai. Tas arī palīdz stiprināt publiskās finanses un veicināt izaugsmi un darbvietu radīšanu vidējā termiņā un ilgtermiņā, uzlabot teritoriālo kohēziju Savienībā un atbalstīt Eiropas sociālo tiesību pīlāra turpmāko īstenošanu. Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 11. panta 2. punktu 2022. gada 30. jūnijā tika atjaunināta katrai dalībvalstij paredzētā maksimālā finanšu iemaksa no mehānisma.

² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

- (2) Komisija 2022. gada 22. novembrī pieņēma 2023. gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2023. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Eiropadome 2023. gada 23. martā apstiprināja 2023. gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījumā izvirzītās prioritātes, kuras ir vērstas uz konkurētspējīgas ilgtspējas četrām dimensijām. Komisija 2022. gada 22. novembrī uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1176/2011 ³ pamata pieņēma arī 2023. gada brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā tā nenorādīja Somiju kā vienu no dalībvalstīm, kuras var skart vai apdraudēt nelīdzsvarotība. Padziļināts pārskats attiecīgi nebūtu vajadzīgs. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī atzinumu par Somijas 2023. gada budžeta plāna projektu. Komisija pieņēma arī ieteikumu Padomes ieteikumam par eurozonas ekonomikas politiku un priekšlikumu attiecībā uz 2023. gada vienoto nodarbinātības ziņojumu, kurā analizēta nodarbinātības pamatnostādņu un Eiropas sociālo tiesību pīlāra principu īstenošana. Ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku ⁴ ("2023. gada ieteikums par eurozonu") Padome pieņēma 2023. gada 16. maijā un Vienoto nodarbinātības ziņojumu – 2023. gada 13. martā.
- (3) Lai gan Savienības valstu tautsaimniecības demonstrē ievērojamu noturību, ģeopolitiskajam kontekstam joprojām ir negatīva ietekme. Tā kā Savienība nelokāmi solidarizējas ar Ukrainu, Savienības ekonomikas un sociālās politikas programma ir vērsta uz to, lai īstermiņā mazinātu enerģētikas krīzes negatīvo ietekmi gan uz mazaizsargātām mājsaimniecībām, gan uzņēmumiem un lai turpinātu centienus īstenot zaļo un digitālo pārkārtošanos, atbalstītu ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi, aizsargātu makroekonomikas stabilitāti un palielinātu noturību vidējā termiņā. Tajā liela uzmanība ir pievērsta arī Savienības konkurētspējas un produktivitātes palielināšanai.

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.).

⁴ Padomes Ieteikums (2023. gada 16. maijs) par eurozonas ekonomikas politiku (OV C 180, 23.5.2023., 1. lpp.).

- (4) Komisija 2023. gada 1. februārī nāca klajā ar paziņojumu "Zaļā kursa industriālais plāns neto nulles emisiju laikmetam" ("Zaļā kursa industriālais plāns"). Zaļā kursa industriālā plāna mērķis ir uzlabot Savienības neto nulles emisiju industrijas konkurētspēju un atbalstīt ātru pārkārtošanos uz klimatneitralitāti. Tas papildina Eiropas zaļā kursa un *REPowerEU* ietvaros īstenotos centienus. Tā mērķis ir arī veicināt labvēlīgākus apstākļus tādu neto nulles emisiju tehnoloģiju un produktu Savienības ražošanas jaudas izvēršanai, kas vajadzīgi Savienības vērienīgo klimatisko mērķrādītāju sasniegšanai, un nodrošināt piekļuvi attiecīgām kritiski svarīgām izejvielām, tostarp, diversificējot piegādes avotus, pienācīgi izmantojot ģeoloģiskos resursus dalībvalstīs un maksimāli palielinot izejvielu reciklēšanu. Zaļā kursa industriālā plāna pamatā ir četri pīlāri: prognozējama un vienkāršota normatīvā vide, ātrāka piekļuve finansējumam, prasmju pilnveidošana un atvērta tirdzniecība noturīgām piegādes ķēdēm. Komisija 2023. gada 16. martā nāca klajā ar papildu paziņojumu "ES ilgtermiņa konkurētspēja: skatījums pēc 2030. gada", kas strukturēts atbilstoši deviņiem savstarpēji pastiprinošiem virzītājspēkiem ar mērķi strādāt, lai panāktu izaugsmi veicinošu tiesisko regulējumu. Paziņojumā ir noteiktas politikas prioritātes, kuru mērķis ir aktīvi nodrošināt strukturālus uzlabojumus, mērķtiecīgas investīcijas un regulatīvus pasākumus Savienības un tās dalībvalstu ilgtermiņa konkurētspējai. Turpmāk sniegtie ieteikumi palīdz īstenot minētās prioritātes.

- (5) 2023. gadā Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada norises turpinās atbilstoši mehānisma īstenošanai. Lai īstenotu Eiropas pusgada politikas prioritātes, joprojām ir svarīgi pilnībā īstenot atveseļošanas un noturības plānus, jo ar šiem plāniem ir paredzēts izpildīt visus iepriekšējos gados konkrētām valstīm adresētos attiecīgos ieteikumus vai arī to būtisku daļu. Konkrētām valstīm adresētie 2019., 2020. un 2022. gada ieteikumi joprojām ir vienlīdz svarīgi attiecībā uz atveseļošanas un noturības plāniem, kas pārskatīti, atjaunināti vai grozīti saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 14., 18. un 21. pantu.
- (6) 2023. gada 27. februārī pieņemtās Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2023/435⁵ ("*REPowerEU* regula") mērķis ir ātri izbeigt Savienības atkarību no Krievijas fosilās degvielas importa. Tas veicinās enerģētisko drošību un Savienības energoapgādes dažādošanu, vienlaikus palielinot atjaunīgo energoresursu izmantošanu, enerģijas uzkrāšanas iespējas un energoefektivitāti. *REPowerEU* regula sniedz iespēju dalībvalstīm savos nacionālajos atveseļošanas un noturības plānos pievienot jaunu *REPowerEU* nodaļu, lai tiktu finansētas galvenās reformas un investīcijas, kas palīdzēs sasniegt *REPowerEU* mērķus. Minētās reformas un investīcijas arī palīdzēs uzlabot Savienības neto nulles emisiju industrijas konkurētspēju, kā izklāstīts Zaļā kursa industriālajā plānā, un īstenot konkrētām valstīm saistībā ar enerģiju adresētos ieteikumus, kas dalībvalstīm sniegti 2022. gadā un attiecīgā gadījumā 2023. gadā. Ar *REPowerEU* regulu tiek ieviesta jauna neatmaksājama finansiālā atbalsta kategorija, kas darīta pieejama dalībvalstīm, lai tiktu finansētas jaunas ar enerģētiku saistītas reformas un investīcijas saskaņā ar to atveseļošanas un noturības plāniem.

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/435 (2023. gada 27. februāris), ar ko groza Regulu (ES) 2021/241 attiecībā uz *REPowerEU* nodaļām atveseļošanas un noturības plānos un groza Regulas (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 un (ES) 2021/1755 un Direktīvu 2003/87/EK (OV L 63, 28.2.2023., 1. lpp.).

- (7) Komisija 2023. gada 8. martā pieņēma paziņojumu, kurā sniegtas fiskālās politikas norādes 2024. gadam ("2023. gada 8. marta paziņojums"). Tā mērķis ir atbalstīt dalībvalstis stabilitātes un konverģences programmu sagatavošanā un tādējādi stiprināt politikas koordināciju. Komisija atgādināja, ka Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējā izņēmuma klauzula 2023. gada beigās tiks deaktivēta. Komisija aicināja panākt, lai fiskālā politika 2023.–2024. gadā nodrošinātu parāda atmaksājamību vidējā termiņā un ilgtspējīgā veidā veicinātu potenciālu izaugsmi, un aicināja dalībvalstis savās 2023. gada stabilitātes un konverģences programmās izklāstīt, kā to fiskālie plāni nodrošinās Līgumā noteiktās atsaucēs vērtības 3 % no iekšzemes kopprodukta (IKP) ievērošanu un ticamu un nepārtrauktu parāda samazināšanu vai parāda saglabāšanu piesardzīgā līmenī vidējā termiņā. Komisija arī aicināja dalībvalstis pakāpeniski atteikties no valsts fiskālajiem pasākumiem, kas tika ieviesti, lai aizsargātu mājsaimniecības un uzņēmumus no enerģijas cenu satricinājuma, sākot ar vismazāk mērķorientētajiem pasākumiem. Tā norādīja, ka gadījumā, ja, atkārtojoties ar enerģijas cenām saistītajam spiedienam, būtu nepieciešams pagarināt atbalsta pasākumu darbības laiku, šādiem dalībvalstu pasākumiem vajadzētu būt mērķorientētākiem, atbalstot tieši neaizsargātās mājsaimniecības un uzņēmumus. Komisija norādīja, ka fiskālie ieteikumi būtu izsakāmi skaitļos un diferencējami. Turklāt, kā ierosināts Komisijas 2022. gada 9. novembra paziņojumā par ES ekonomikas pārvaldības sistēmas reformas ievirzēm, fiskālie ieteikumi tiktu formulēti, pamatojoties uz neto primārajiem izdevumiem. Komisija ieteica visām dalībvalstīm turpināt aizsargāt valsts finansētās investīcijas un nodrošināt mehānisma un citu Savienības fondu efektīvu izmantošanu, jo īpaši, ņemot vērā zaļās un digitālās pārkārtošanās un noturības mērķus. Komisija norādīja, ka ierosinās Padomei 2024. gada pavasarī sākt uz budžeta deficītu balstītas pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras, pamatojoties uz izpildes datiem par 2023. gadu un ievērojot spēkā esošās tiesību normas.

- (8) Komisija 2023. gada 26. aprīlī nāca klajā ar tiesību aktu priekšlikumiem Savienības ekonomikas pārvaldības noteikumu visaptverošas reformas īstenošanai. To galvenais mērķis ir uzlabot valsts parāda atmaksājamību un ar reformu un investīciju palīdzību veicināt ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi visās dalībvalstīs. Komisijas priekšlikumu mērķis ir uzlabot valstu līdzatbildību, vienkāršot sistēmu un virzīties uz lielāku vidēja termiņa mērķi apvienojumā ar efektīvu un saskaņotāku izpildi. Saskaņā ar Padomes 2023. gada 14. marta secinājumiem par ievirzēm ES ekonomikas pārvaldības sistēmas reformai mērķis ir 2023. gadā pabeigt leģislatīvo darbu.
- (9) Somija savu atveseļošanas un noturības plānu saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 18. panta 1. punktu iesniedza Komisijai 2021. gada 27. maijā. Ievērojot Regulas (ES) 2021/241 19. pantu, Komisija novērtēja atveseļošanas un noturības plāna atbilstību, efektivitāti, lietderīgumu un saskanīgumu saskaņā ar minētās regulas V pielikumā izklāstītajām novērtēšanas vadlīnijām. Padome 2021. gada 29. oktobrī pieņēma Īstenošanas lēmumu par Somijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu ⁶. Maksājuma daļas tiek darītas pieejamas ar nosacījumu, ka Komisija saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 24. panta 5. punktu ir pieņēmusi lēmumu, kurā konstatēts, ka Somija ir apmierinoši izpildījusi attiecīgos atskaites punktus un mērķrādītājus, kas bija noteikti Padomes īstenošanas lēmumā. Apmierinoša izpilde nozīmē arī to, ka nav bijis regresa attiecībā uz iepriekšējo atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšanu.

⁶ ST 12524/2021; ST 12524/2021 ADD 1.

- (10) Somija 2023. gada 23. martā iesniedza savu 2023. gada valsts reformu programmu un stabilitātes programmu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 4. panta 1. punktu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus. Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 27. pantu 2023. gada valsts reformu programma atspoguļo arī Somijas pienākumu divreiz gadā ziņot par panākto progresu atveseļošanas un noturības plāna īstenošanā.
- (11) Komisija 2023. gada ziņojumu par Somiju publicēja 2023. gada 24. maijā. Tajā tika izvērtēts, kā Somija ir īstenojusi attiecīgos konkrētai valstij adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma laikposmā no 2019. līdz 2022. gadam, un kā Somija īsteno atveseļošanas un noturības plānu. Balstoties uz minēto analīzi, ziņojumā par valsti bija norādīti trūkumi attiecībā uz tādu problēmjautājumu risināšanu, kuri nav ietverti vai ir tikai daļēji ietverti atveseļošanas un noturības plānā, kā arī jauni un nupat iezīmējušies problēmjautājumi. Tajā bija arī novērtēts Somijas progress Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanā un Savienības pamatmērķu sasniegšanā nodarbinātības, prasmju un nabadzības mazināšanas jomā, kā arī progress Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā.

- (12) Saskaņā ar *Eurostat* validētajiem datiem Somijas vispārējās valdības budžeta deficīts samazinājās no 2,8 % no IKP 2021. gadā līdz 0,9 % 2022. gadā, savukārt vispārējās valdības parāds palielinājās no 72,6 % no IKP 2021. gada beigās līdz 73,0 % 2022. gada beigās. 2023. gada 24. maijā Komisija izdeva ziņojumu saskaņā ar Līguma 126. panta 3. punktu. Ziņojumā bija aplūkots Somijas budžeta stāvoklis, ņemot vērā to, ka tās vispārējās valdības parāds 2022. gadā pārsniedza Līgumā noteikto atsauces vērtību, kas ir 60 % no IKP, un neatbilda parāda samazināšanas kritērijam. Ziņojumā bija secināts, ka parāda kritērijs nav ievērots. Atbilstīgi 2023. gada 8. marta paziņojumam Komisija nav ierosinājusi 2023. gada pavasarī sākt jaunas pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras. Pēc tam Komisija paziņoja, ka ierosinās Padomei 2024. gada pavasarī sākt uz budžeta deficītu balstītas pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras, pamatojoties uz izpildes datiem par 2023. gadu. Somijai tas būtu jāņem vērā 2023. gada budžeta izpildē un 2024. gada budžeta plāna projekta sagatavošanā.

- (13) Vispārējās valdības bilanci ir ietekmējuši fiskālās politikas pasākumi, kas veikti, lai mazinātu enerģijas cenu pieauguma ekonomisko un sociālo ietekmi. Šādi fiskālās politikas ieņēmumus samazinoši pasākumi 2022. gadā cita starpā bija atskaitāmo svārstsatiksmes izdevumu pagaidu palielinājums un mājsaimniecību nodokļu atskaitījumu par siltumapgādes sistēmu renovāciju palielinājums, savukārt šādi fiskālās politikas izdevumus palielinoši pasākumi cita starpā bija sociālo pabalstu indeksa palielinājums un papildu bērnu pabalstu izmaksa, kuru mērķis bija uzlabot mājsaimniecību ar zemiem ienākumiem pirktspēju un risināt inflācijas izraisīto izmaksu problēmu. Komisija lēš, ka minēto pasākumu neto budžeta izmaksas 2022. gadā atbildīs 0,1 % no IKP. Vispārējās valdības bilanci ir ietekmējušas arī budžeta izmaksas, kas saistītas ar pagaidu aizsardzības piedāvāšanu no Ukrainas pārvietotajām personām un kas tiek lēstas 0,1 % apmērā no IKP 2022. gadā. Tajā pašā laikā ar Covid-19 krīzi saistītu pagaidu ārkārtas pasākumu aplēstās izmaksas samazinājās no 2,0 % 2021. gadā līdz 0,2 % no IKP 2022. gadā.
- (14) Padome 2021. gada 18. jūnijā ieteica Somijai ⁷ 2022. gadā saglabāt atbalstošu fiskālo nostāju, kas ietver stimulējošo iedarbību, kuru nodrošina mehānisms, un saglabāt valsts finansētās investīcijas.

⁷ Padomes Ieteikums (2021. gada 18. jūnijs), ar ko sniedz Padomes atzinumu par Somijas 2021. gada stabilitātes programmu (OV C 304, 29.7.2021., 126. lpp.).

- (15) Saskaņā ar Komisijas aplēsēm fiskālā nostāja ⁸ 2022. gadā bija kopumā neitrāla, proti, 0,1 % no IKP, kā ieteikusi Padome. Somija atbilstoši Padomes ieteikumam turpināja atbalstīt atveseļošanu ar investīcijām, ko finansē no mehānisma. No mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansētie izdevumi 2022. gadā sasniedza 0,3 % no IKP (0,2 % no IKP 2021. gadā). Valsts finansētajām investīcijām uz fiskālo nostāju⁹ bija neitrāla ietekme, kas atbilst 0,0 procentpunktiem no IKP. Tādējādi Somija saglabāja valsts finansētās investīcijas, kā ieteikusi Padome. Vienlaikus valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu (atskaitot jaunus ieņēmumu pasākumus) pieaugumam uz fiskālo nostāju bija pamatā neitrāla ietekme, kas atbilst 0,1 procentpunktam no IKP. Tāpēc Somija ir pietiekami kontrolējusi valsts finansēto kārtējo izdevumu pieaugumu.
- (16) 2023. gada stabilitātes programmas budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs par 2023. un 2024. gadu atbilst Komisijas 2023. gada pavasara prognozei. Valdība prognozē, ka reālais IKP 2023. gadā nedaudz samazināsies, proti, par 0,2 %, un 2024. gadā palielināsies par 1,3 %. Salīdzinājumam – Komisijas 2023. gada pavasara prognozē ir paredzēts pozitīvs reālā IKP pieaugums, proti, par 0,2 % 2023. gadā un par 1,4 % 2024. gadā. Abi prognožu kopumi paredz, ka 2023. gadā galvenais izaugsmes virzītājspēks būs neto eksports, savukārt 2024. gadā paredzams plašāks ekonomikas snieguma uzlabojums, jo paredzams, ka arī iekšzemes pieprasījums atgūsies.

⁸ Fiskālā nostāja tiek mērīta, vadoties pēc izmaiņām primārajos izdevumos (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus), neierēķinot ar Covid-19 krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus, taču ietverot no mehānisma un citu Savienības fondu neatmaksājama atbalsta (dotācijām) finansētos izdevumus, kas attiecināmi uz vidēja termiņa potenciālo izaugsmi. Sīkāku informāciju sk. fiskālās statistikas tabulu 1. izcēlumā.

⁹ Citiem valsts finansētiem kapitālizdevumiem bija ekspansīva ietekme, kas atbilst 0,2 procentpunktiem no IKP.

- (17) Valdība savā 2023. gada stabilitātes programmā plāno, ka vispārējās valdības budžeta deficīts palielināsies līdz 2,6 % no IKP 2023. gadā. Palielinājums 2023. gadā galvenokārt atspoguļo sociālo pabalstu indeksāciju, centrālās valdības finansējumu vietējām iestādēm, lielākus procentu izdevumus, kā arī papildu aizsardzības izdevumus un ar pētniecību un izstrādi saistītas investīcijas. Saskaņā ar 2023. gada stabilitātes programmu ir sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP palielināsies no 73,0 % 2022. gada beigās līdz 74,4 % 2023. gada beigās. Saskaņā ar Komisijas 2023. gada pavasara prognozi valdības budžeta deficīts 2023. gadā būs 2,6 % no IKP. Tas atbilst 2023. gada stabilitātes programmā prognozētajam deficītam. Komisijas 2023. gada pavasara prognozē ir plānota zemāka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP, proti, 73,9 % 2023. gada beigās. Šī atšķirība ir skaidrojama ar nedaudz lielāku deflatoru Komisijas 2023. gada pavasara prognozē.

- (18) Sagaidāms, ka vispārējās valdības bilanci 2023. gadā joprojām ietekmēs fiskālie pasākumi, kas veikti, lai mazinātu enerģijas cenu pieauguma ekonomisko un sociālo ietekmi. Tie ietver pasākumus, kas pagarināti kopš 2022. gada (jo īpaši – atskaitāmo svārstmigrācijas izdevumu un mājāsaimniecību nodokļu atskaitījumu par siltumapgādes sistēmu renovāciju turpmāku pagaidu palielinājumu), un jaunus pasākumus, piemēram, elektroenerģijas rēķinu pagaidu atmaksu un nodokļu atlaides par elektroenerģiju, kā arī pagaidu pievienotās vērtības nodokļa (PVN) likmes samazinājumu elektroenerģijai un pasažieru pārvadājumiem. Minēto pasākumu izmaksas daļēji kompensē enerģijas piegādātāju negaidītās papildu peļņas nodokļi, proti, pagaidu peļņas nodoklis elektroenerģijas uzņēmumiem. Komisijas 2023. gada pavasara prognozē atbalsta pasākumu neto budžeta izmaksas tiek prognozētas 0,3 % apmērā no IKP 2023. gadā ¹⁰. Vairākums pasākumu 2023. gadā nešķiet vērsti uz visneaizsargātākajām mājāsaimniecībām vai uzņēmumiem, un tajos nav pilnībā iestrādāts cenas signāls, kas rosinātu samazināt enerģijas patēriņu un palielināt energoefektivitāti. Rezultātā Komisijas 2023. gada pavasara prognozē tiek lēsts, ka mērķtiecīgo atbalsta pasākumu summa, kas jāņem vērā novērtējumā par atbilstību Padomes 2022. gada 12. jūlija ieteikumam ¹¹, veidos 0,1 % no IKP 2023. gadā (salīdzinājumā ar 0,0 % no IKP 2022. gadā). Tiek prognozēts, ka budžeta izmaksas saistībā ar pagaidu aizsardzību no Ukrainas pārvietotajām personām palielināsies par 0,2 procentpunktiem no IKP salīdzinājumā ar 2022. gadu.

¹⁰ Šis skaitlis atspoguļo šo pasākumu gada budžeta izmaksu līmeni, ietverot kārtējos ieņēmumus un izdevumus, kā arī – attiecīgā gadījumā – kapitālizdevumu pasākumus.

¹¹ Padomes Ieteikums (2022. gada 12. jūlijs) par Somijas valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Somijas 2022. gada stabilitātes programmu (OV C 334, 1.9.2022., 213. lpp.).

- (19) Savā 2022. gada 12. jūlija ieteikumā Padome ieteica Somijai rīkoties, lai nodrošinātu, ka 2023. gadā valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu pieaugums atbilst kopumā neitrālai fiskālās politikas nostājai ¹², ņemot vērā to, ka turpinās pagaidu un mērķorientēta atbalsta sniegšana pret enerģijas cenu kāpumu visneaizsargātākajām māsaimniecībām un uzņēmumiem, kā arī personām, kas bēg no Ukrainas. Somijai tika ieteikts būt gatavai kārtējos izdevumus pielāgot mainīgajai situācijai. Somijai tika arī ieteikts palielināt publiskās investīcijas, kas sekmētu zaļo un digitālo pārkārtošanos un enerģētisko drošību, ņemot vērā *REPowerEU* iniciatīvu, tostarp, izmantojot mehānismu un citus Savienības fondus.

¹² Pamatojoties uz Komisijas 2023. gada pavasara prognozi, Somijas potenciālās izlaides pieauguma aplēse vidējā termiņā (10 gadu vidējais rādītājs), kuru izmanto fiskālās nostājas noteikšanai, nominālā izteiksmē ir 5,6 %.

(20) Saskaņā ar Komisijas 2023. gada pavasara prognozi fiskālā nostāja 2023. gadā, ņemot vērā augsto inflāciju, būs ekspansīva (-1,0 % no IKP). 2022. gadā tā kopumā bija neitrāla (-0,1 % no IKP). Prognozēts, ka valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) pieaugumam 2023. gadā būs ekspansīva ietekme uz fiskālo nostāju, kas atbilst 0,6 % no IKP. Tā ietver kopumā stabilas izmaksas saistībā ar mērķtiecīgiem atbalsta pasākumiem pret enerģijas cenu kāpumu visneaizsargātākajām mājāsaimniecībām un uzņēmumiem. Tas ietver arī augstākas izmaksas saistībā ar pagaidu aizsardzības piedāvāšanu pārvietotajām personām no Ukrainas (pieauga par 0,2 % no IKP). Tādējādi valsts finansēto neto primāro kārtējo izdevumu ekspansīvā ietekme tikai daļēji izriet no mērķorientētā atbalsta pret enerģijas cenu kāpumu visneaizsargātākajām mājāsaimniecībām un uzņēmumiem, kā arī personām, kas bēg no Ukrainas. Valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) ekspansīvo pieaugumu sekmē arī sociālo pabalstu indeksācija, centrālās valdības finansējums vietējām iestādēm, kā arī papildu aizsardzības izdevumi un ar pētniecību un izstrādi saistītas investīcijas. Prognozētais valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu pieaugums kopumā neatbilst Padomes 2022. gada 12. jūlija ieteikumam. No mehānisma dotācijām un no citiem Savienības fondiem finansētie izdevumi 2023. gadā sasniedza 0,4 % no IKP, savukārt valsts finansētajām investīcijām bija ekspansīva ietekme uz fiskālo nostāju 0,4 procentpunktu apmērā ¹³. Tāpēc Somija plāno finansēt papildu investīcijas, izmantojot mehānismu un citus Savienības fondus, un paredzams, ka tiks saglabātas valsts finansētās investīcijas. Somija plāno finansēt publiskās investīcijas, kas sekmē zaļo un digitālo pārkārtošanos un enerģētisko drošību, piemēram, subsīdijas fosilās degvielas apkures katlu nomainībai, elektrotransportlīdzekļu uzlādes punktiem un elektrotīkliem, projektam *Digirail*, kura mērķis ir atjaunot vilcienu kontroles sistēmu, portālam *Virtual Finland*, kura mērķis ir atvieglot darbaspēka imigrāciju, un reāllaika ekonomikas (*RTE*) projektam, kura mērķis ir digitalizēt komercdarījumus, un ko daļēji finansē no mehānisma un citiem Savienības fondiem.

¹³ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs neitrāla ietekme, kas atbilst 0,0 procentpunktiem no IKP.

- (21) Saskaņā ar 2023. gada stabilitātes programmu paredzams, ka vispārējās valdības budžeta deficīts 2024. gadā saglabāsies 2,6 % apmērā no IKP. Paredzams, ka nodokļu ieņēmumu pieaugums palēnināsies, savukārt procentu izdevumi būs lielāki. Saskaņā ar 2023. gada stabilitātes programmu paredzams, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP palielināsies, 2024. gada beigās sasniedzot 76,9 %. Pamatojoties uz prognozes termiņa datumā zināmajiem politikas pasākumiem, Komisijas 2023. gada pavasara prognozē paredzēts, ka valdības budžeta deficīts 2024. gadā būs 2,6 % no IKP. Tas atbilst 2023. gada stabilitātes programmā prognozētajam deficītam. Komisijas 2023. gada pavasara prognozē ir plānota mazāka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP, proti, 76,2 % 2024. gada beigās.
- (22) 2023. gada stabilitātes programmā ir paredzēts 2024. gadā pakāpeniski izbeigt visus enerģētikas atbalsta pasākumus. Komisija pašlaik pieņem, ka 2024. gadā tiks pilnībā izbeigti enerģētikas atbalsta pasākumi. Tam pamatā ir pieņēmums, ka enerģijas cenas nepalielināsies no jauna.

- (23) Regula (EK) Nr. 1466/97 aicina katru gadu uzlabot strukturālo budžeta bilanci vidēja termiņa budžeta mērķa virzienā, par kritēriju nosakot 0,5 % no IKP ¹⁴. Ņemot vērā fiskālās ilgtspējas apsvērumus, saskaņā ar Komisijas aplēsēm būtu atbilstīgi 2024. gadā uzlabot strukturālo bilanci vismaz par 0,3 % no IKP. Lai nodrošinātu šādu uzlabojumu un saskaņā ar Komisijas metodoloģiju, neto valsts finansēto primāro izdevumu ¹⁵ pieaugumam 2024. gadā nevajadzētu pārsniegt 2,2 %, kā atspoguļots šajā ieteikumā. Tajā pašā laikā atlikušie enerģētikas atbalsta pasākumi (ko Komisija pašlaik lēš 0,3 % apmērā no IKP 2023. gadā) būtu pakāpeniski jāizbeidz, ja enerģijas tirgus attīstība to ļauj un sākot ar vismazāk mērķorientētajiem pasākumiem, un saistītie ietaupījumi būtu jāizmanto, lai samazinātu valdības budžeta deficītu. Saskaņā ar Komisijas 2023. gada pavasara prognozi neto valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu pieaugums 2023. gadā neatbilst Padomes 2022. gada 12. jūlija ieteikumam. Ja tas apstiprināsies, būtu atbilstīgi 2024. gadā samazināt neto primāro izdevumu pieaugumu.
- (24) Pieņemot, ka politika netiks mainīta, Komisijas 2023. gada pavasara prognozē paredzēts, ka neto valsts finansētie primārie izdevumi 2024. gadā pieaugs par 2,8 %, kas pārsniedz ieteikto pieauguma tempu.
- (25) Saskaņā ar 2023. gada stabilitātes programmu sagaidāms, ka valdības investīcijas 2023. un 2024. gadā saglabāsies 4,5 % apmērā no IKP. Tas atspoguļo valsts finansētās investīcijas un investīcijas, ko finansē Savienība, konkrēti, izmantojot mehānismu. 2023. gada stabilitātes programmā ir minētas reformas un investīcijas, kas, paredzams, veicinās fiskālo ilgtspēju un ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi. Minētās reformas un investīcijas ietver veselības un sociālo pakalpojumu reformu, kas ir arī daļa no atveseļošanas un noturības plāna, lai gan aplēses par turpmākiem no reformas izrietošiem ietaupījumiem joprojām ir neskaidras.

¹⁴ Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. pantā arī prasīts veikt korekciju vairāk nekā 0,5 % apmērā no IKP tām dalībvalstīm, kuru valsts parāds pārsniedz 60 % no IKP vai kurās ir izteiktāki parāda atmaksājamības riski.

¹⁵ Neto primāros izdevumus definē kā valsts finansētos izdevumus, atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un izņemot procentu izdevumus un cikliskā bezdarba izdevumus.

- (26) 2023. gada stabilitātes programmā ir izklāstīta vidēja termiņa fiskālā virzība līdz 2027. gadam. Saskaņā ar 2023. gada stabilitātes programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības budžeta deficīts 2025. gadā palielināsies līdz 3,1 % no IKP un pēc tam līdz 2026. gadam nedaudz samazināsies līdz 2,9 %. Līdz ar to tiek plānots, ka vispārējās valdības budžeta deficīts 2026. gadā būs mazāks par 3 % no IKP. Saskaņā ar 2023. gada stabilitātes programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP palielināsies no 76,9 % 2024. gada beigās līdz 80,7 % 2026. gada beigās.
- (27) Somijā ir efektīva un iekļaujoša sociālās drošības sistēma ar augstu sociālās aizsardzības līmeni, taču tā ir sarežģīta un ietver dažus stimulu slazdus. 2020. gadā īpaši parlamentārajai komitejai tika uzdots līdz 2027. gadam izstrādāt sociālā nodrošinājuma sistēmas reformu. Komiteja 2022. gada janvārī publicēja problēmu apzināšanas darba rezultātus, un 2023. gada martā tā nāca klajā ar starpposma ziņojumu, kurā bija iekļauts 31 priekšlikums par pētījumiem, tiesību aktu izstrādi un attīstības projektiem nākamajām valdībām. Nākamie soļi būtu likumdošanas darba uzsākšana, lai racionalizētu sociālās drošības sistēmu un palielinātu stimulus strādāt, vienlaikus saglabājot sociālo aizsardzību, un paaugstinātu nodarbinātības līmeni. Ir svarīgi turpināt darbu pie sociālā nodrošinājuma sistēmas reformas, lai atbalstītu publisko finanšu ilgtermiņa stabilitāti.

- (28) Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta b) apakšpunktu un minētās regulas V pielikuma 2.2. kritēriju, atveseļošanas un noturības plānā ir ietverts plašs savstarpēji pastiprinošu reformu un investīciju kopums, ko paredzēts īstenot līdz 2026. gadam. Notiek Somijas atveseļošanas un noturības plāna īstenošana. Tomēr Komisijas un Somijas savstarpējā darbības kārtība vēl nav parakstīta. Šis solis ir nepieciešams, lai iesniegtu pirmo maksājuma pieprasījumu saskaņā ar atveseļošanas un noturības plānu un lai Somija varētu panākt atbilstību saskaņotajam maksājumu pieprasīšanas grafikam. Somija sava atveseļošanas un noturības plāna grozījumu iesniedza 2023. gada janvārī, un Padome to apstiprināja 2023. gada 14. martā. Šis grozījums tika veikts saistībā ar to, ka tika atjaunināta dalībvalstīm pieejamā maksimālā finanšu iemaksa no mehānisma, un tas ietvēra finansējuma proporcionālu samazināšanu visos četros plāna pīlāros. Lai nodrošinātu finansējumu no *REPowerEU* nodaļas, 2023. gadā ir plānots vēl viens atveseļošanas un noturības plāna grozījums. Jaunās *REPowerEU* nodaļas ātra iekļaušana atveseļošanas un noturības plānā sniegs iespēju finansēt vēl papildu reformas un investīcijas, lai atbalstītu Somijas stratēģiskos mērķus enerģētikas un zaļās pārkārtošanās jomā. Lai nodrošinātu atveseļošanas un noturības plāna, kā arī citas, ārpus minētā plāna tvēruma esošas ekonomikas un nodarbinātības politikas sekmīgu īstenošanu un rezultātā panāktu plašu līdzatbildību par politikas programmu kopumā, joprojām ir svarīgi sistemātiski un efektīvi iesaistīt vietējās un reģionālās iestādes, sociālos partnerus un citas attiecīgās ieinteresētās personas.
- (29) Komisija visus Somijas kohēzijas politikas plānošanas dokumentus apstiprināja 2022. gadā. Kohēzijas politikas programmu ātra īstenošana papildināmībā un sinerģijā ar atveseļošanas un noturības plānu, tostarp *REPowerEU* nodaļu, ir būtiska zaļās un digitālās pārkārtošanās īstenošanai, ekonomikas un sociālās noturības palielināšanai un līdzsvarotas teritoriālās attīstības panākšanai Somijā.

- (30) Papildus ekonomiskajiem un sociālajiem problēmjaudājumiem, kuru risināšana paredzēta atveseļošanas un noturības plānā un kohēzijas politikas programmās, Somijā ir vairāki papildu problēmjaudājumi, kas saistīti ar prasmju trūkumu, izglītības un apmācības politiku, enerģētikas politiku un zaļo pārkārtošanos.
- (31) Lai gan Somijas darba tirgus 2022. gadā uzrādīja stabilus rezultātus, brīvo vakanču skaits ir strauji palielinājies, atspoguļojot prasmju neatbilstību un darbaspēka trūkumu dažādās nozarēs, jo īpaši pakalpojumu, būvniecības, informācijas un komunikācijas tehnoloģiju, izglītības, veselības un sociālās aprūpes nozarē. Kvalificēta darbaspēka piedāvājumu ierobežo relatīvi nelielais augstākās izglītības iestāžu absolventu skaits tajās studiju jomās, kurās ir vislielākais pieprasījums darba tirgū, kā arī relatīvi zems darbaspēka imigrācijas līmenis. Tajā pašā laikā terciārās izglītības ieguves rādītājs cilvēkiem vecumā no 25 līdz 34 gadiem ir zemāks par Savienības vidējo rādītāju. Darbaspēka un prasmju trūkums rada problēmas Somijas konkurētspējai un ilgtermiņa izaugsmei, un to vēl vairāk saasinās sabiedrības novecošana, darbaspēka relatīvi zemā reģionālā mobilitāte un pieaugošais pieprasījums pēc jaunām prasmēm zaļās un digitālās pārkārtošanās kontekstā.

- (32) Somijas jaunais Klimata akts stājās spēkā 2022. gada 1. jūlijā, iekļaujot valsts tiesību aktos Somijas mērķi līdz 2035. gadam kļūt par pirmo no fosilajām degvielām brīvu labklājības sabiedrību, kā arī nosakot klimata mērķrādītājus 2030., 2040. un 2050. gadam. Tomēr Somijas ekonomika joprojām ir viena no energointensīvākajām Savienībā. Galvenās nozares, kurām būs jāpalīdz būtiski samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas, ir enerģētika, rūpniecība, transports un būvniecība. 2021. gadā atjaunīgie energoresursi veidoja ievērojamu daļu no Somijas energoresursu struktūras, sasniedzot 43 %, kam sekoja nafta (24 %), kodolenerģija (17 %) un ogles (9 %). Krievija joprojām ir svarīgs kodoldegvielas avots. Dabaszāzes patēriņš Somijā laikposmā no 2022. gada augusta līdz 2023. gada martam samazinājās par 56 % salīdzinājumā ar vidējo gāzes patēriņu tajā pašā periodā iepriekšējos piecos gados, pārsniedzot samazinājuma mērķrādītāju 15 %. Somija varētu turpināt centienus uz laiku samazināt gāzes pieprasījumu līdz 2024. gada 31. martam saskaņā ar Padomes Regulu (ES) 2022/1369 ¹⁶.
- (33) Problēmas klimata jomas ilgtermiņa mērķu sasniegšanā ir ievērojams privāto un publisko investīciju trūkums galvenajās emisijas radošajās nozarēs, kā arī kavēšanās izvērst investīcijas atjaunīgajos energoresursos, kuru izraisa neizskatīto vides atļauju pieteikumu uzkrāšanās, kurus nepieciešams apstrādāt. Lai novērstu neizskatīto enerģētikas projektu uzkrāšanos un veicinātu papildu prioritāras investīcijas, ir nepieciešama atļauju piešķiršanas procedūru turpmāka racionalizēšana.
- (34) Augstas enerģijas cenas un vērienīgi klimata mērķi prasa ātrākas un lielākas investīcijas dekarbonizācijā. Lai gan elektrotransportlīdzekļu pārdošana pieaug straujāk, nekā gaidīts, ir maz ticams, ka nepieciešamie ieguldījumi turpmākā izvēršanā, jo īpaši lielas noslodzes transportlīdzekļu elektrifikācijā, notiks saskaņā ar tirgus nosacījumiem, ņemot vērā Somijai raksturīgos lielos attālumus un mazapdzīvotos apgabalus. Aptuveni 40 % dzelzceļa tīkla joprojām nav elektrificēti.

¹⁶ Padomes Regula (ES) 2022/1369 (2022. gada 5. augusts) par koordinētiem gāzes pieprasījuma samazināšanas pasākumiem (OV L 206, 8.8.2022., 1. lpp.).

- (35) Lai uzlabotu energoapgādes drošību, varētu stiprināt Somijas elektroenerģijas pārvadi valsts mērogā. Atjaunīgo enerģiju arvien vairāk ražo tālu no patēriņa centriem. Lai gan Somija ir rīkojusies izlēmīgi, lai samazinātu atkarību no Krievijas naftas, ogļu un gāzes importa, viena no divām kodolelektrostacijām Somijā joprojām ir pilnībā atkarīga no Krievijas degvielas. Ir vajadzīgi spēcīgi starpsavienojumi starp Somiju un kaimiņvalstīm, lai nodrošinātu labi funkcionējošu elektroenerģijas tirgu visā reģionā un palielinātu atjaunīgo energoresursu enerģijas paredzamo īpatsvaru energoresursu struktūrā.
- (36) Darbaspēka un prasmju trūkums nozarēs un profesijās, kas ir svarīgas zaļās pārkārtošanās īstenošanai, tostarp neto nulles emisiju tehnoloģiju ražošanā, ieviešanā un uzturēšanā, rada šķēršļus pārejā uz klimatneitrālu ekonomiku. Ziņots, ka Somijā 2022. gadā ir trūcis darbaspēka 37 profesijās, kurās zaļās pārkārtošanās īstenošanai ir vajadzīgas īpašas prasmes vai zināšanas, tostarp par izolētāju, būvinženieru, santehniķu un cauruļvadu montētāju trūkumu. Lai mazinātu prasmju nepietiekamību un veicinātu darba ņēmēju iekļautību un pārorientēšanu, būtiskas ir kvalitatīvas izglītības un mācību sistēmas, kas reaģē uz mainīgajām darba tirgus vajadzībām, un mērķtiecīgi profesionālās pilnveides un pārkvalifikācijas pasākumi. Lai atraisītu neizmantoto darbaspēka potenciālu, šiem pasākumiem ir jābūt pieejamiem, jo īpaši privātpersonām un tajās nozarēs un reģionos, kurus visvairāk skar zaļā pārkārtošanās.
- (37) Padome ir izskatījusi 2023. gada stabilitātes programmu, ņemot vērā Komisijas veikto novērtējumu, un tās atzinums ¹⁷ ir atspoguļots 1. ieteikumā.

¹⁷ Atbilstīgi Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktam.

- (38) Ņemot vērā ciešās savstarpējās saiknes starp eurozonas dalībvalstu tautsaimniecībām un to kolektīvo devumu ekonomiskās un monetārās savienības darbībā, Padome eurozonas dalībvalstīm ieteica rīkoties, tostarp, izmantojot atveseļošanas un noturības plānus, lai
- i) 2023. gadā saglabātu parāda atmaksājamību un atturētos no kopējā pieprasījuma visaptverošas stimulēšanas, veidotu labāk mērķorientētus fiskālos pasākumus augsto enerģijas cenu ietekmes mazināšanai un apsvērtu piemērotus veidus, kā samazināt atbalstu, mazinoties enerģijas cenu radītajam spiedienam; ii) uzturētu augstu publisko investīciju līmeni un veicinātu privātās investīcijas zaļās un digitālās pārkārtošanās atbalstam; iii) atbalstītu algu attīstību tādā veidā, lai mazinātu pirktspējas zudumu, vienlaikus ierobežojot otrreizējo ietekmi uz inflāciju, turpinātu uzlabot aktīva darba tirgus politiku un novērstu prasmju trūkumu; iv) uzlabotu uzņēmējdarbības vidi un nodrošinātu, ka enerģijas atbalsts uzņēmumiem ir izmaksu ziņā efektīvs, īslaicīgs un orientēts uz dzīvotspējīgiem uzņēmumiem un ka tas saglabā stimulus zaļās pārkārtošanās realizēšanai; un v) saglabātu makrofinansiālo stabilitāti un uzraudzītu riskus, vienlaikus turpinot darbu pie banku savienības izveides pabeigšanas. 1., 2., 3. un 4. ieteikuma īstenošana Somijai palīdzēs īstenot 2023. gada ieteikumā par eurozonu izklāstīto pirmo, otro un trešo ieteikumu,

AR ŠO IESAKA Somijai 2023. un 2024. gadā rīkoties šādi.

1. Cik drīz vien iespējams, 2023. un 2024. gadā izbeigt spēkā esošos ārkārtas enerģētikas atbalsta pasākumus, saistītos ietaupījumus izmantojot valdības budžeta deficīta samazināšanai. Ja atkal pieaugošu enerģijas cenu dēļ ir nepieciešami jauni atbalsta pasākumi vai ja esošie pasākumi ir jāturpina, nodrošināt, ka šādi atbalsta pasākumi ir orientēti uz neaizsargātu mājāsaimniecību un uzņēmumu aizsardzību, ir fiskāli pieņemami un ka tie saglabā stimulus enerģijas taupīšanai.

Nodrošināt piesardzīgu fiskālo politiku, jo īpaši, ierobežojot valsts finansēto neto primāro izdevumu nominālo pieaugumu 2024. gadā līdz ne vairāk kā 2,2 % ¹⁸.

Saglabāt valsts finansētās publiskās investīcijas un nodrošināt mehānisma dotāciju un citu Savienības fondu efektīvu apguvi, jo īpaši, lai veicinātu zaļo un digitālo pārkārtošanos.

Laikposmā pēc 2024. gada turpināt īstenot vidēja termiņa fiskālo stratēģiju pakāpeniskai un ilgtspējīgai konsolidācijai apvienojumā ar tādām investīcijām un reformām, kas veicina lielāku ilgtspējīgu izaugsmi, lai panāktu piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli.

Īstenot sociālā nodrošinājuma sistēmas reformu nolūkā palielināt sociālo pabalstu sistēmas efektivitāti, tādējādi uzlabojot stimulus strādāt, kā arī atbalstīt publisko finanšu ilgtermiņa ilgtspēju.

¹⁸ Tiek lēsts, ka tas atbilstu ikgadējam strukturālās budžeta bilances uzlabojumam vismaz 0,3 % apmērā no IKP 2024. gadā, kā aprakstīts 23. apsvērumā.

2. Turpināt atveseļošanas un noturības plāna stabilu īstenošanu un ātri pabeigt *REPowerEU* nodaļas izstrādi, lai strauji sāktu tās īstenošanu. Turpināt kohēzijas politikas programmu ātru īstenošanu ciešā papildināmībā un sinerģijā ar atveseļošanas un noturības plānu.
3. Risināt darbaspēka un prasmju trūkuma problēmu, pārkvalificējot darbaspēku un pilnveidojot tā prasmes, kā arī paplašinot augstākās izglītības piedāvājumu, jo īpaši tajās studiju jomās, kurās darba tirgū ir vislielākais pieprasījums.
4. Samazināt vispārējo atkarību no fosilajām degvielām, paātrinot atjaunīgo energoresursu izmantošanu, tostarp, turpinot paātrināt atļauju piešķiršanas procedūras, un palielināt publiskās un privātās investīcijas rūpniecības un transporta dekarbonizācijā, izmantojot arī elektrifikāciju. Attīstīt enerģētikas infrastruktūru ar mērķi palielināt piegādes drošību, tostarp, stiprinot elektroenerģijas pārvadi. Pastiprināt politikas centienus, kuru mērķis ir nodrošināt un apgūt zaļās pārkārtošanās procesam vajadzīgās prasmes un kompetences.

Briselē,

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs/priekšsēdētāja*
